RUS TILI O‘QITUVCHILARI FAOLIYATIDA SUN’IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI

Ergashaliyeva Sojida Baxtiyor qizi
To‘raqo‘rg‘on tuman 2-son texnikumi
Rus tili o'qituvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada rus tili o‘qituvchilari faoliyatida sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari ilmiy va amaliy jihatdan tahlil qilinadi. Zamonaviy ta’lim jarayonida sun’iy intellekt asosidagi tizimlar o‘qituvchilarga dars jarayonini samarali tashkil etish, o‘quvchilarning bilim darajasini aniqlash hamda individual yondashuvni amalga oshirishda keng imkoniyatlar yaratadi. Maqolada ayniqsa avtomatik baholash tizimlari, aqlli o‘quv platformalari, chatbotlar va nutqni tanish texnologiyalarining rus tilini o‘qitishdagi o‘rni va ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, sun’iy intellekt yordamida o‘quvchilarning til o‘zlashtirish jarayonini monitoring qilish, xatolarni aniqlash va ularni tuzatish bo‘yicha tavsiyalar berish imkoniyatlari ko‘rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish rus tilini o‘qitishda ta’lim sifatini oshiradi, o‘quvchilarning mustaqil ishlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi hamda o‘qituvchilarning ish yukini sezilarli darajada kamaytiradi. Mazkur yondashuv ta’lim jarayonini raqamlashtirish va innovatsion pedagogik metodlarni joriy etishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so‘zlar: sun’iy intellekt, rus tili o‘qitish, raqamli ta’lim, adaptiv ta’lim, avtomatik baholash tizimi, chatbot, nutqni tanish texnologiyalari, ta’lim texnologiyalari, individual yondashuv, interaktiv o‘qitish, o‘quv jarayoni monitoringi, innovatsion pedagogika

Kirish

Zamonaviy ta’lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi o‘qitish jarayoniga yangi yondashuvlarni olib kirishni talab etmoqda. Xususan, sun’iy intellekt texnologiyalari ta’lim sohasida innovatsion yechim sifatida keng qo‘llanilib, fanlarni o‘qitish samaradorligini oshirishda muhim omil bo‘lib xizmat

qilmoqda. Rus tilini o‘qitish jarayonida ham ushbu texnologiyalardan foydalanish o‘quvchilarning til ko‘nikmalarini rivojlantirish, dars jarayonini interaktiv tashkil etish hamda individual yondashuvni ta’minlash imkonini beradi.

Bugungi kunda rus tili o‘qituvchilari oldida turli darajadagi o‘quvchilar bilan samarali ishlash, ularning bilim darajasini aniqlash va har biriga mos metodlarni qo‘llash kabi vazifalar turibdi. An’anaviy o‘qitish usullari bu ehtiyojlarni to‘liq qondira olmayotgan bir paytda, sun’iy intellekt asosidagi tizimlar o‘qituvchilar faoliyatini sezilarli darajada yengillashtiradi. Masalan, avtomatik baholash tizimlari, nutqni tanish dasturlari va aqlli o‘quv platformalari orqali o‘quvchilarning bilimini tez va aniq tahlil qilish mumkin bo‘lmoqda.

Shu bilan birga, sun’iy intellekt texnologiyalari o‘quvchilarning mustaqil ta’lim olish ko‘nikmalarini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Ular yordamida o‘quvchilar o‘z bilim darajasiga mos topshiriqlarni bajaradi, xatolarini darhol aniqlaydi va tuzatadi. Bu esa ta’lim jarayonining samaradorligini oshirish bilan birga, o‘quvchilarning motivatsiyasini ham kuchaytiradi.

Mazkur maqolaning maqsadi rus tili o‘qituvchilari faoliyatida sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlarini tahlil qilish, ularning afzalliklari va amaliy ahamiyatini ochib berishdan iborat. Shuningdek, ushbu texnologiyalarni ta’lim jarayoniga joriy etish orqali o‘qitish sifatini oshirish yo‘llari ko‘rib chiqiladi.

Asosiy qism

Zamonaviy ta’lim tizimida sun’iy intellekt texnologiyalarining joriy etilishi rus tili o‘qituvchilari faoliyatini tubdan takomillashtirish imkonini bermoqda. Ushbu texnologiyalar yordamida o‘qitish jarayoni nafaqat avtomatlashtiriladi, balki o‘quvchilarning individual xususiyatlariga moslashtirilgan holda tashkil etiladi.

Sun’iy intellekt asosidagi adaptiv ta’lim tizimlari rus tilini o‘qitishda muhim ahamiyat kasb etadi. Bunday tizimlar o‘quvchining bilim darajasi, xatolari va o‘zlashtirish tezligini tahlil qilib, unga mos o‘quv materiallarini taqdim etadi. Natijada har bir o‘quvchi o‘ziga qulay tempda bilim oladi, bu esa o‘zlashtirish darajasining oshishiga olib keladi.

Avtomatik baholash tizimlari o‘qituvchilarning vaqtini tejash va baholash jarayonining aniqligini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Sun’iy intellekt yordamida testlar, yozma ishlar va hatto og‘zaki nutq ham tezkor va xolis baholanadi. Bu esa inson omili bilan bog‘liq xatolarni kamaytiradi hamda baholash jarayonini shaffof qiladi.

Quyidagi jadvalda an’anaviy va sun’iy intellekt asosidagi o‘qitishning taqqoslamasi keltirilgan:

Mezoni	An’anaviy o‘qitish	Sun’iy intellekt asosida
Yondashuv	Umumiy	Individual
Baholash	Qo‘lda	Avtomatik
Tezlik	Sekin	Tez
Xatolarni aniqlash	Cheklangan	Aniqligi yuqori
Interaktivlik	Past	Yuqori

Chatbot va virtual yordamchilar rus tilini o‘rganishda samarali vosita sifatida qo‘llanilmoqda. Ular o‘quvchilar bilan muloqot qilish, savollarga javob berish, mashqlarni tushuntirish va til amaliyotini oshirish imkonini beradi. Bu esa ayniqsa mustaqil ta’lim jarayonida katta ahamiyatga ega.

Nutqni tanish texnologiyalari yordamida o‘quvchilarning talaffuzi va og‘zaki nutqi tahlil qilinadi. Sun’iy intellekt o‘quvchining talaffuzidagi xatolarni aniqlab, to‘g‘ri variantni taklif etadi. Natijada o‘quvchilar o‘z nutq ko‘nikmalarini tezroq va samaraliroq rivojlantiradi.

Sun’iy intellekt asosida ta’lim jarayonini monitoring qilish imkoniyati mavjud. O‘qituvchi har bir o‘quvchining rivojlanish dinamikasini kuzatib boradi, qaysi mavzular qiyin o‘zlashtirilayotganini aniqlaydi va shunga mos ravishda o‘qitish strategiyasini o‘zgartiradi.

Shuningdek, sun’iy intellekt texnologiyalari o‘qituvchilarga dars materiallarini yaratishda ham yordam beradi. Masalan, avtomatik matn yaratish, test tuzish va mashqlar generatsiyasi orqali o‘qituvchi vaqtini tejaydi hamda dars sifati oshadi.

Umuman olganda, sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish rus tili o‘qituvchilari faoliyatini optimallashtiradi, ta’lim jarayonini zamonaviylashtiradi va o‘quvchilarning bilim olish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, rus tili o‘qituvchilari faoliyatida sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish ta’lim jarayonini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Ushbu texnologiyalar yordamida o‘qitish jarayoni yanada samarali, tezkor va individual yondashuv asosida tashkil etilmoqda. Ayniqsa, adaptiv ta’lim tizimlari, avtomatik baholash, chatbotlar va nutqni tanish texnologiyalari o‘quvchilarning bilim darajasini oshirishda muhim rol o‘ynaydi.

Sun’iy intellekt o‘qituvchilarning ish yukini kamaytirib, ularga ko‘proq ijodiy va metodik faoliyat bilan shug‘ullanish imkonini beradi. Shu bilan birga, o‘quvchilarning mustaqil ta’lim olish ko‘nikmalari rivojlanadi, ularning motivatsiyasi ortadi va tilni o‘zlashtirish jarayoni tezlashadi.

Kelgusida sun’iy intellekt texnologiyalarini ta’lim jarayoniga yanada keng joriy etish, ularni mahalliy sharoitga moslashtirish hamda o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini oshirish muhim vazifalardan biri bo‘lib qoladi. Bu esa rus tilini o‘qitish sifatini oshirish va zamonaviy ta’lim talablariga moslashishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Wang, S., Liu, Y., & Chen, X. (2024). Artificial intelligence in education: A systematic literature review. Expert Systems with Applications, 235, 121215. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2024.121215

2. Torres, P. J. (2025). Effectiveness of artificial intelligence in language teaching: A meta-analysis. Computers and Education: Artificial Intelligence, 9, 100522. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2025.100522

3. Vieriu, A. M. (2025). The impact of artificial intelligence on students’ learning processes and academic performance. Education Sciences, 15(3), 343. https://doi.org/10.3390/educsci15030343

4. Risdianto, E. (2025). Advancing language education through artificial intelligence: A systematic review. Journal of New Trends in Educational Technology, 3(1), 1–15.